

**РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
ДРЖАВЕН ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА**

Број 1003-306/18
Скопје, 27.04.2006 година

ДО

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
Сектор за управување со капиталот – Одделение за странска помош**

КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

Извршно резиме

1. Предмет на овој Конечен извештај е извршената ревизија на сметководствениот и интерниот контролен систем на Компензационите фондови од странска помош.
2. Ревизијата е извршена согласно член 2 став 1 од Законот за државна ревизија и Годишната програма за работа на Државниот завод за ревизија согласно член 8 од Законот за државна ревизија.
3. Сметководствениот и интерниот контролен систем од точка 1 на овој Извештај е одговорност на раководството на субјектот од точка 1 на овој Извештај, застапувано од:
 - М-р Никола Поповски, министер за финансии;
 - Д-р Димко Кокаровски, заменик министер за финансии;
 - М-р Анита Ангеловска Бежоска, државен секретар, со овластување до 15.09.2004 година;
 - Џемали Мехази, државен секретар, со овластување од 15.09.2004 година
 - Дафина Талева Хаџи Васкова, раководител на сектор
4. Ревизијата од точка 1 на овој Извештај е планирана и извршена во периодот од 01.02 до 03.03.06 година, од страна на тим на Државниот завод за ревизија во состав:
 - Бранислав Гулев, Помошник главен државен ревизор, овластен државен ревизор;
 - Доста Скендерова, овластен државен ревизор;
 - Билјана Ивановска, виш ревизор;
 - Соња Камбовска, ревизор
5. Цел на ревизијата од точка 1 на овој Извештај е оценка на соодветноста и ефективното дејствување на сметководствениот и интерниот контролен систем, како основа на точно, веродостојно и сеопфатно евидентирање на податоците во финансиските извештаи на Компензационите фондови од странска помош.
6. Ревизијата е извршена во согласност со Стандардите за Државна Ревизија на Меѓународната организација на Врховните Ревизорски Институции (ИНТОСАИ) кои се пропишани во Република Македонија при вршењето на државната ревизија.

Овие стандарди бараат ревизијата да се планира и подготви, со цел да се добие разумно уверување дека финансиските извештаи се ослободени од значајни погрешни прикажувања. Ревизијата вклучува и оцена на сигурноста на интерните контроли со кои се обезбедува точност и сеопфатност на сметководствените евиденции и придржување кон законите и прописите.

Пристап на ревизијата

7. При вршењето на ревизијата применети се постапки за контрола на опфатноста и точноста на влезните податоци и ажурирања, генерирање на податоците на компјутер, исправност на податоците за обработка, постапка на сумирање и категоризирање на податоци, одржување податоци на компјутер, како и креирање – формирање датотеки.

За работењето на Компензационите фондови во Народна банка на Република Македонија отворени се 7 посебни жиро сметки по одделни видови странска помош и тоа:

- Компензационен фонд Фаре 92/93
- Компензационен фонд Фаре 94
- Компензационен фонд Фаре 95
- Компензационен фонд од странска помош
- Компензационен фонд од странска помош Италија
- Компензационен фонд од странска помош Швајцарија
- Компензационен фонд од странска помош Јапонија

Движењето на средствата на овие сметки е прикажано во **Прилог 1** и **Прилог 1/а** кон овој Извештај.

Проверката на снимениот систем на интерните контроли е извршена со примена на контроли кои се однесуваат на начинот на организација на работењето на субјектот, начинот на раздвојување на должностите, обезбедување на пристапот до средствата и сметководствената евиденција, начинот на одобрување на трансакциите од соодветни одговорни лица.

Во Законот за државна ревизија не е предвидена можност за поврзана ревизија во други субјекти поради што ревизијата не изврши увид во начинот на одобрување на трансакциите, односно, во начинот на подготвување на предлозите кај ресорните министерства и не дава мислење за истото.

Клучни наоди, ризици и контролни аспекти

8. Во следните точки на овој Извештај ревизијата ги презентира клучните прелиминарни наоди, ризици и контролни аспекти кои се резултат на испитувањето на ефикасноста на системот на интерни контроли.
Резултатите беа добиени преку разговори со раководството и вработените во Одделението за странска помош, како и преку преглед на основните документи.

8.1. Организација и систематизација

8.1.1. Опис на интерниот контролен систем на Компензационите фондови

Функционирањето и организацијата на Компензационите фондови е уредено со:

- Меморандумот за разбирање помеѓу Европската Унија и Владата на Република Македонија;
- Меморандумот за разбирање помеѓу Владата на Швајцарија и Владата на Република Македонија;
- Одлуките за прибирање, користење и управување на средствата од економска помош од странство и од Програмата Фаре на ЕУ;
- Одлуката за условите и критериумите за репласирање на средствата од Компензационите фондови и
- Одлуките за намените, критериумите и условите за користење на средствата од помошта на Јапонија доделена на Република Македонија за подршка на платниот биланс.

Компензационите фондови се формирани со Одлука на Владата на Република Македонија за прибирање, користење и управување со средствата од економската помош од странство на Република Македонија. Имено, поголемиот дел од помошта корисниците ја добија без обврска за враќање, но дел од земјите бараа корисниците да ги вратат средствата од добиената помош, заради што се формираа Компензационите фондови.

За управувањето со средствата од Компензационите фондови, задолжена е Комисија за менаџмент со Компензациони фондови. Комисијата е составена од Претседател, кој секогаш е Министерот за финансии и пет членови - Министри, кои ги именува Владата на Република Македонија. Комисијата ги утврдува критериумите за определување на корисниците на средствата и утврдува Индикативна листа на проекти и корисници на средствата и ги пласира средствата во форма на кредити на правни лица по претходно прибавен предлог од ресорните министерства, а по критериуми пропишани со Одлука на Владата на Република Македонија.

За стручните, административни и технички работи на Компензационите фондови задолжено е Одделението за странска помош кое функционира во Секторот за управување со капитал при Министерството за финансии.

Работењето на Одделението за странска помош е уредено со Правилникот за систематизација на работните места во Министерството за финансии со кој е предвидено вработените во Одделението да:

- изготвуваат извештаи за работењето на Компензационите фондови и Индикативните планови;
- го следат приливот и одливот на средствата од странска помош;
- изготвуваат анализи, извештаи и информации во врска со реализацијата на проектите;
- водат сметководствена евиденција;
- преземаат соодветни мерки за наплата на побарувањата;
- вршат мониторинг на наменското користење на средствата по одобрените проекти согласно Индикативните планови и
- други работи предвидени со Правилникот.

Користењето на средствата од Компензационите фондови се применува во контекст на општата рамка одредена од страна на буџетските државни расходи. Приоритет се дава на финансирањето на проекти за социјална помош, здравство и образование, инфраструктура, реформа во државната администрација, како и дополнување на државниот Буџет.

8.1.2. Контролни аспекти

- Со увид во интерните акти, ревизијата констатира дека, освен актот за систематизација во кој се опишани работните задачи, не постои друг акт за работењето на Одделението за странска помош.
- Организационата поставеност и ангажираноста на вработените не е усогласена со обемот на работните задачи. Исто така, во Правилникот за систематизација на работните места не се предвидени работни места за извршување на правни работи. Поради тоа работата на Одделението е отежната, особено во делот на наплата на спорните побарувања за кои треба да се покренат судски спорови.
- Поради недоволната кадровска екипираност, не постои јасна распределба на одговорностите во изведувањето на внатрешните контроли.

8.1.3. Оценка на ризиците

Во услови на вакво контролно опкружување и организациона поставеност на функционирањето на Компензационите фондови ризикот за целосно и правилно извршување на стручните, административните и техничките работи е оценет како висок, а контролниот систем незадоволителен имајќи предвид дека не е овозможено целосно следење на функционирањето на интерните контроли.

8.1.4. Препораки

- Владата на Република Македонија да изготви акт за начинот на организација на работењето со средствата од Компензационите фондови во кој јасно ќе бидат дефинирани надлежностите и одговорностите и идентификувани правците за известување за сите аспекти на работењето, вклучувајќи ги и контролите.
- Да се дополни Правилникот за систематизација на работните места на Министерството за финансии со работни места за извршување на правни работи во функција на поефикасно работење и наплата на побарувањата.

8.2. Сметководствена евиденција

8.2.1. Опис на интерниот контролен систем

Одделението за странска помош до 2001 година функционира во состав на Министерството за развој, од кога, со Одлука на Владата на Република Македонија, влегува во состав на Министерството за финансии како Одделение во Секторот за управување со капиталот. Сметководствената евиденција за 2004 година ја извршува сметководител кој по укинување на Министерството за развој продолжува да работи во Министерство за економија. Во 2005 година вработен е самостоен референт одговорен за водење на сметководствената евиденција, согласно Правилникот за систематизација на работните места на Министерството за финансии.

Исто така, во рамките на техничката помош од Европската Унија, изработен е софтвер за база на податоци за менаџмент со Компензационите Фондови - Фаре програми.

8.2.2. Контролни аспекти

- Ревизијата констатира дека не постои разграничување на должностите, како и контрола на материјалната одговорност и ограничување на пристапот на неовластени лица до сметководствената евиденција.
- Поради одлив на двајца вработени од Одделението за странска помош обучени за ракување со инсталираниот софтвер за база на податоци за менаџмент со Компензационите Фондови, и поради тоа што преостанатите кадри во

Одделението се недоволно обучени за ракување со истиот, ревизијата не се увери дека софтверот е доволно искористен и обезбедува сеопфатни и ажурирани податоци.

8.2.3. Оценка на ризиците

Имајќи го предвид фактот што сметководствената евиденција за 2004 година е доверена на надворешно лице, контролниот систем е незадоволителен и можни се пропусти на контролите. Поради тоа, во смисла на интегритетот на сметководствената евиденција, ризикот е оценет како висок.

8.2.4. Препораки

Министерството за финансии да организира обука на сите вработените во Одделението за странска помош за работење со софтвер за база на податоци за менаџмент со Компензационите Фондови - Фаре програми.

8.3. Мониторинг на наменско користење на средствата

8.3.1. Опис на интерниот контролен систем

Согласно Одлуките за условите и критериумите за репласирање на средствата од Компензационите Фондови како и одредбите од склучените договори со корисниците на средствата, Министерството за финансии - Одделението за странска помош, треба да врши мониторинг и контрола на наменското трошење на пласираните средства. Доколку се констатира дека средствата од кредитот се ненаменски потрошени, корисникот е должен да го врати кредитот заедно со пресметаната камата во рок од 15 дена од денот на констатирањето на неправилноста во користењето на средствата.

8.3.2. Контролни аспекти

Не постојат определени процедури со кои се регулира севкупната структура на вршење мониторинг и контрола на наменското трошење на пласираните средства. Врз основа на интервју со вработените, ревизијата констатира дека поради недостаток на расположиви човечки ресурси како и нерасполагањето со службени возила за посети на терен за утврдување на фактичката состојба и текот на реализација на проектите, Министерството за финансии - Одделението за странска помош не е во состојба да ги идентификува случаите на ненаменско трошење на средствата.

8.3.3. Оценка на ризиците

Ревизијата не обезбеди целосно ревизорско уверување за правилното функционирање на контролниот систем поради неспроведувањето мониторинг над трошењето на средствата. Поради тоа, ризикот за злоупотреба и ненаменско трошење на одобрените средства се идентификува како висок.

8.3.4. Препораки

- Министерството за финансии да изготви процедури и да ги превземе сите активности за обезбедување на потребните услови на Одделението за странска помош за вршење мониторинг и контрола на наменското трошење на пласираните средства.
- По потреба да се ангажираат стручни лица од различни профили во зависност од природата на проектите.

8.4. Следење на наплата на побарувањата

8.4.1. Опис на интерниот контролен систем

И покрај недоволната кадровска екипираност, Одделението за странска помош постојано ја следи динамиката на враќање на средствата. Во услови на отежната наплата на побарувањата поради тешката состојба во стопанството, Одделението превзема мерки за реализација на наплатата.

8.4.2. Контролни аспекти

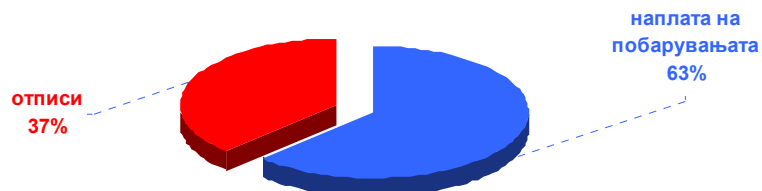
Владата на Република Македонија, ги отпишува побарувањата од Компензационите Фондови – Фаре програми (**Прилог бр 2**) поради отворена стечајна постапка врз должникот, ликвидација, трансформација (приватизација) во која државата има обврска да продаде одредена фирма без долгови, како и побарувањата постари од пет години, необезбедени со хипотека, односно гаранција.

8.4.3. Оценка на ризиците

Со извршените отписи на побарувањата државата губи значителен дел од средства кои во крајна линија претставуваат поддршка на Буџетот. Со оглед на тоа што средствата од Фаре програмите се дадени на фирми кои во моментот на доделување на средствата ги исполнувале потребните критериуми, ризикот за несоодветна распределба на средствата е оценет како умерен, контролниот систем изгледа дека главно е разумен, но постои опасност да не се откријат значајни исклучоци и пропусти во однос на наплатата на побарувањата. Од вкупното намалување на побарувањата од дадени позајмици од сите седум сметки на Компензационите Фондови во износ од 583.,002 илјади денари, само 364,837 илјади денари се однесува на наплата на истите, останатиот дел во износ од 218,165 илјади денари се должи на извршените отписи. **Графикон бр 1**

Графикон бр 1.

Структура на намалувањето на побарувањата од дадените кредити

8.4.4. Препорака

Министерството за финансии – Одделение за странска помош, да продолжи да ги следи состојбите и навремено да ги пријавува побарувањата во стечајните постапки, да ја следи реализацијата на истите и да ги превземе потребните активности за подобрување на наплатата на побарувањата.

Скопје, 26/04//2006 година

Овластен државен ревизор

Бранислав Гулев